

berne faae en større Erstatning end de 24 Rbd., thi vi indrømme, at den ikke nu er tilstrækkelig. Jeg haaber saameget mere, at Rigsdagen vil følge Mindretallet i dette Anliggende, som vi forleden ved Roven om Høgtjørner holdt paa, at den da omhandlede Byrde skulde udredes af Statskassen, men for det Tilfælde, at Fleertallet her i Thinget ikke skulde være enigt med Mindretallet i Udvalget, have vi tilladt os at stille et subsidiairt Forslag, der gaaer ud paa, at Byrden skal overføres paa Communen og udredes af dennes Kasse. De Herrer ville erindre, at denne Byrde efter Communalloven af 6te Juli f. A. allerede ligger paa Communen, og det forekommer os, at det vilde være besynderligt, om vi nu skulde gaae tilbage til, hvad der bestod før ifjor. Vel indrømmer jeg, at der kan indvendes en Deel herimod; man kan sige, at det medfører en aarlig Opgjørelse imellem Statskassen og Communen, og at de communale Autoriteter saa at sige blive Skatteopkrævere, men jeg troer dog, at en saadan Ordning vil blive mere billig og retfærdig end den, der er foreslaaet af Udvalgets Fleertal. Naar vi i vort subsidiaire Forslag have sat 12 β istedetfor 16 β , som Flertallet har foreslaaet — og jeg foresætter, at den høitærede Minister ikke har Noget at erindre imod de 16 β —, hidrører dette fra, at vi have indhentet en Deel Oplysninger fra forskjellige Steder om, hvor stor Bekostningen er. — Jeg indrømmer imidlertid, at det i Forhold til den store Mængde Communer, der findes, kun er fra saa Steder, vi have faaet Oplysninger; vi have kun faaet dem ganske tilfældigt hist og her fra, men ved at sammenholde disse Beregninger over, hvad det koster Communerne at underholde en Hest, vil det dog vise sig, at dette hidtil ikke i Gjennemsnit har været over 12 β . Der er vel til Udvalget kommet en Opgjørelse fra det statistiske Bureau, men den angaaer kun saa Aar — saavidt jeg erindrer 3 Aar —, medens enkelte af de Oplysninger, vi have faaet, omfatte alle Aarene fra 1851 til nu. Disse Oplysninger gaae lavest ned, medens de, der gaae høiere, og til hvilke Fleerheden af vore Indberetninger hører, kun omfatte Aarene fra 1856—1858. Indberetningerne variere imellem 0, 3 $\frac{1}{2}$, 5, 6, 7, 9, 10, 11 og 12 β pr. Ld. Hartkorn, ja

der er eet Sogn, som har givet næsten 15 $\frac{1}{2}$ β , og jeg veed, at eet Lægd har givet 19 β , men derved er at bemærke, at det har havt det Uheld, at en Hest er brændt uden at være asfureret, hvilket ellers sædvanlig er Tilfældet. Fra et enkelt Sogn er der kommet Indberetning om, at det har givet 24 $\frac{2}{3}$ β . Det forekommer mig imidlertid, at man, naar man vil afløse en bestaaende Tingenes Tilstand, ikke skal tage de sidste Aars høie Priser, men et Gjennemsnit af flere Aars Priser, og da troer jeg, at 12 β vil være tilstrækkeligt, saaledes som vi have tilladt os at foreslaae. Jeg vil derfor tillade mig paa det Bedste at anbefale Mindretallets Forslag, og særligt skal jeg naturligtvis anbefale det principale; men forkastes dette, maa jeg anbefale Vedtagelsen af vort subsidiaire Forslag. Jeg kan ikke være med til nu at indføre en ny Stat paa Hartkornet, som, naar den først er indført, efter al Rimelighed vil blive bestaaende til umindelige Tider. Noget Saabant er urigtigt paa en Tid, da man saa at sige er i Færd med at udfinde nye Statteobjecter. Hermed skal jeg tillade mig at anbefale vore Forslag.

Krigsministeren: Anledningen til, at denne Lov er bleven forelagt, er jo ligesaa meget Hensynet til de paagældende Districters Interesse som Hensynet til Hærens Tarv. Jeg skal ikke opholde mig ved den finansielle Side af Sagen, nemlig forsaavidt det er blevet foreslaaet, at Hartkornet som Erstatning for de forøgede Udgifter for Statskassen kun skulde hde 1 Mk. pr. Lde. aarligt, istedetfor, som foreslaaet af Regjeringen, 24 β ; forsaavidt min høitærede Collega, Finansministeren, troer at kunne gaae ind derpaa, skal jeg ikke modsætte mig det dertil sigtende Endringsforslag. — Derimod kan jeg ikke tiltræde Forslaget under Nr. 1, som gaaer ud paa, at, forsaavidt Districterne ikke udfylde vacante Numere eller erstatte cashable Heste med tjenestedygtige, overeensstemmende med Loven af 16de Marts 1851, skulle de kunne fritjøre sig for de dem i saa Henseende paahvilende Forpligtelser ved at indbetale 200 Rbd. istedetfor som foreslaaet 275 Rbd. Det Hensyn, som har gjort sig gjældende med Hensyn til den foreslaaede mindre Afgift af Hartkornet, er jo dette, at Hærløven med